

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3017/2019. (I. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.P.II.21276/2011/12. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.345/2012/8. számú részítélete, a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.G.II.24.668/2014/44. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.306/2016/5. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.104/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók, egy természetes személy és egy, az előbbi természetes személy egyszemélyi tulajdonában álló gazdálkodó szervezet – közös jogi képviselőjük (Kikindai Ügyvédi Iroda, 1055 Budapest, Szent István körút 17. II/10.) útján – 2018. június 8-án az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2018. július 25-én benyújtott indítvány-kiegészítésükben kérték a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.P.II.21276/2011/12. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.345/2012/8. számú részítélete, a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.G.II.24.668/2014/44. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.306/2016/5. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.104/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleményük szerint ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, a XV. cikk (1) bekezdésével, a XX. cikk (1) bekezdésével, a XXI. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, valamint 28 cikkével. Emellett az indítványozók kérték a jogerős bírósági ítéletek végrehajtásának felfüggesztését.
- [2] 2. Az indítványozók felperesként vettek részt egy perben, melynek tárgya kártérítés volt. A per alapjául szolgáló tényállás szerint az alapeljárás I. és II. rendű alperesei, vagyis egy sportszolgáltatással foglalkozó gazdálkodó szervezet, valamint Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzata 2007-ben megállapodást kötöttek egymással, mely szerint a II. kerületi önkormányzat a tulajdonában álló Marczibányi téri sportcentrumot 20 év határozott időtartamra ezen gazdálkodó szervezet – sport célú – hasznosításába és üzemeltetésébe adja. A gazdálkodó szervezet e megállapodás alapján fejlesztéseket hajtott végre, melynek eredményeképpen – jelenleg is – tenisz- és labdarúgópályákat üzemeltet. A sportcélú hasznosítás zaj- és fényhatásokkal jár, melyek az indítványozók életére, illetve mindennapi tevékenységére zavarólag hatnak. Emiatt az indítványozók keresetet nyújtottak be a Budapesti II. és III. Kerületi Bírósághoz, melyben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 100. §-a és 339. § (1) bekezdése alapján kártérítés egyetemleges megfizetésére kérték kötelezni az alpereseket, mivel érvelésük szerint az alperesek jogellenes magatartása folytán a felperesek által tulajdonolt Marczibányi téri ingatlanok tényleges értékcsökkenése következett be. A felperesek szerint a teniszlabdák folyamatos pattogása, a sportolók kiabálása, a pályák melletti reflektorok esti fényhatása, a sportpályák fölé télen felhúzott sátrak miatti kilátási lehetőség csökkenése, a romló közbiztonság, a megnövekedett forga-

lom és a nehezebb parkolási lehetőségek miatt ingatlanuk értéke ténylegesen csökkent, melynek mértéke az általuk felkért magánszakértő véleménye szerint az ingatlanok értékének 27%-a.

- [3] A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.P.II.21276/2011/12. számú ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása értelmében az alapeljárásban az elsőfokú bíróság a kereseti igényeket nem találta megalapozottnak, mivel azt kellett vizsgálnia, hogy történt-e szükségtelen károkozás, ilyen pedig véleménye szerint nem történt. Rögzítette, hogy az önkormányzat semmilyen jogellenes magatartást nem tanúsított azzal, hogy egy sport célokra használt ingatlan egy gazdálkodó szervezet további sport célú üzemeltetésébe adott, míg e gazdálkodó szervezet tevékenységét azért nem találta jogellenesnek, mert az esetleges forgalomnövekedésből, parkolási nehézségekből, különösen pedig a sporttevékenységgel és a sportpályák üzemeltetésével együtt járó megnövekedett zaj- és fényhatásokból származó zavarás az ingatlan sportcélú rendeltetészerű használatából természetesen adódó mértéket nem lépte túl.
- [4] A felperesek fellebbezése folytán az alapügyben másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.345/2012/8. számú részítéletével az elsőfokú bíróságnak az önkormányzat mint II. rendű alperes tekintetében hozott – a jogellenesség hiányára alapított – elutasító rendelkezését annak helyes indokaira tekintettel helyben hagyta, ezt meghaladóan, vagyis az I. rendű alperesre vonatkozóan azonban az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Utóbbi vonatkozásban azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan volt, ugyanis az elsőfokú bíróság nem tárta fel a döntéshez szükséges mértékben a tényállást, a zavarás szükségtelen mértékére mint szakkérdésre vonatkozóan ugyanis szakértőt kellett volna kirendelni, ezt azonban az elsőfokú bíróság nem tette meg. Azt is kimondta, hogy amennyiben a szakértő – helyszíni mérések alapján, a jogszabályi zaj- és fénykibocsátási határértékeket figyelembe véve – a zavarás szükségtelen mértékét állapítaná meg, úgy az értékcsökkenés mértékének megállapításához ingatlanforgalmi szakértő kirendelésére is szükség van.
- [5] A megismételt elsőfokú eljárásban a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.G.II.24.668/2014/44. számú ítéletével a későbbi indítványozó felperesek keresetét – immáron a sportszolgáltatást végző gazdálkodó szervezet vonatkozásában is – elutasította. A zavarás mértékének megállapítására kirendelt szakértő véleménye szerint a zaj- és fényhatások a környéken lakók és dolgozók számára zavaróak, ám e zavarás jogszerű, egyrészt ugyanis számszerűsíthető mértékére vonatkozóan nincsenek jogszabályi előírások, másrészt e hang- és fényhatások (a sportpálya nyitvatartási idejét is figyelembe véve) a helyszíni vizsgálat alapján nem haladják meg a városias környezetben elfogadott, sporttevékenység gyakorlásával együtt járó mértéket. A létesítmény használata összességében tehát rendeltetészerű, ráadásul az alperes minden tőle elvárható megtett a zavaró fény- és hanghatások csökkentésére, például fényterelőket szerelt fel. Mivel az ingatlan korábban is sporttelepként működött, az ingatlan-nyilvántartásban is ilyenként szerepel, és korábban is így volt feltüntetve, ezért az ingatlan használatával történő, szükségtelen mértékű zavarás az elsőfokú bíróság szerint nem valósult meg. Emellett a felperesek a forgalom növekedését, a parkolás nehezebbé válását, valamint a bűnözés mértékének növekedését sem tudták bizonyítani. Mivel a jogalap tekintetében a bíróság a keresetet elutasította, így az értékcsökkenés mértékének megállapítására sem rendelt ki ingatlanforgalmi szakértőt, ugyanis „önmagában az ingatlanok esetleges értékcsökkenése az alperes kártérítési felelősségét nem alapozza meg”.
- [6] A felperesek fellebbezése folytán a megismételt eljárásban másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.306/2016/5. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet annak helyes indokaira tekintettel helyben hagyta. A felperesek azon hivatkozásával összefüggésben, mely szerint önmagában a zavarás ténye jogellenes lenne, így pusztán a zavarás megvalósulásával beállna az alperes gazdálkodó szervezet kártérítési felelőssége, leszögezte az ítélet indokolásában, hogy a Ptk. 100. §-a értelmében nem a zavarás önmagában, hanem a zavarás szükségessé meghaladó mértéke az, ami a kárfelelősséget – egyéb feltételek megvalósulása esetén – megalapozhatja. Szintén a felperes hivatkozásával szemben a másodfokú bíróság azt mondta ki, hogy a zavarás szükségessége vagy szükségtelensége olyan jogkérdés, melyet nem a szakértőnek, hanem – a szakértői véleményeket is értékelve – a bíróságnak kell megítélnie, mégpedig a felek mindegyikének jogos érdekei figyelembe vétele alapján. E körben hivatkozott a bírói gyakorlatra, mely szerint „a Ptk. 100. §-ában foglalt szükségtelen zavarás tilalma viszonylagos. A szükséges, illetve a szükségtelen zavarás tényét a felek jogos érdekeinek összemérése eredményeként lehet megítélni, a szükségképpen ellentétes érdekek összevetése után lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy mi a zavarásnak az a mértéke, amelyet a sérelmet szenvedett fél még tűrni tartozik és ehhez képest a jogsértés megvalósult-e vagy sem. (BDT.2003.785., BDT 2015.3393.)” Mivel összességében a felperesek nem tudták bizonyítani, hogy az ingatlan korábbi rendeltetésével megegyező, azzal együtt járó tevékenységek szükségtelen mértékű zavarást valósítottak volna meg, az elsőfokú bíróság okszerűen jutott arra a követ-

keztetésre, hogy a sporttelep üzemeltetése a zavarás szükségtelen mértékét nem érte el, továbbá ennek alapján megalapozottan mellőzte – mint szükségtelent – az ingatlanforgalmi szakértő kirendelését is.

- [7] A jogerős ítélettel szemben a felperesek felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be, lényegében a korábbi fellebbezésükben foglalt indokokra hivatkozva, jogsértésként – határidőben – a régi Ptk. 100. §-ának sérelmét jelölve meg. A Kúria Pfv.III.20.104/2017/5. számú felülvizsgálati ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria egyetértett a Fővárosi Törvényszékkal abban, hogy nem önmagában a zavarás, hanem annak szükségtelen mértéke vizsgálendő, annak bizonyítása azonban a felperesek részéről sikertelen volt. E kérdés jogkérdés, melyet az eljáró bíróságnak kell mérlegelnie, melyet a másodfokú bíróság meg is tett, mégpedig a releváns tényállásnak az ügy eldöntéséhez szükséges mértékű feltárása alapján, a jogszabályok helyes értelmezésével. A felülvizsgálati határidőn túl előterjesztett kérelmeket mint elkésettet a Kúria érdemben nem vizsgálta.
- [8] 3. Az indítványozók ezt követően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérték a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.P.II.21276/2011/12. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.345/2012/8. számú részítélete, a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.G.II.24.668/2014/44. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.306/2016/5. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.104/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok szerintük ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, a XV. cikk (1) bekezdésével, a XX. cikk (1) bekezdésével, a XXI. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, valamint 28 cikkével.
- [9] A XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó abban jelölte meg, hogy az eljárás nem fejeződött be észszerű határidőn belül, mivel az összességében 8 évig tartott, ráadásul egy „nem túl bonyolult ügyben”. Emellett a bíróságok pártatlanságát is megkérdőjelezte, azon indokkal, hogy azok szerinte a jogszabályokat rosszul, jogsértő módon értelmezték, vagyis „a jogalkalmazásuk és a jogértelmezésük során a józan ésszel ellentétesen, sőt a jogszabályokkal ellentétesen döntöttek”, véleménye szerint ugyanis a helyes, jogszerű jogértelmezés az lett volna, ha önmagában a zavarás ténye alapján megállapítják számára a kártérítést. A XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelme abban áll, hogy „a Kúria kreált okkal elutasította a felülvizsgálati kérelmet”.
- [10] A XIII. cikk szerinti tulajdonhoz való joguk az indítványozók szerint amiatt sérült, mert a magántulajdonuk értéke – állításuk szerint – csökkent. A XV. cikk szerinti diszkriminációtilalom, a XX. cikk szerinti testi és lelki egészséghez való jog, illetve a XXI. cikk szerinti egészséges környezethez való jogsérelmeként arra hivatkoztak, hogy a bíróságok „egy profitorientált cég működéshez való jogát előbbre helyezték az indítványozó jogainak, így a jogegyenlőség felborult”, továbbá a „bírói döntések alapján indítványozó életminősége hátrányosan megváltozott, testi és lelki egészsége is hátrányosan megváltozott, romlott, valamint az egészséges környezete hátrányosan átalakult”, illetve e körben részletezték a bírósági eljárásban is felhozott, általuk elszenvedett hátrányokat, melyek az állításuk szerinti megnövekedett zajjal, fényszennyezéssel, forgalomnövekedéssel, közbiztonságromlással és parkolási nehézségekkel állnak összefüggésben. Összességében az indítványozók szerint „a tárgyi ítéletek az eljárási szabályok lényeges megsértésével születtek, a bíróságok tévesen mérlegelték a bizonyítékokat, és ennek megfelelően mind a tényállás, mind az indoklás, valamint [a] jogkövetkeztetés kapcsán is téves döntést hoztak”.
- [11] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [12] Az Alaptörvény 28. cikke nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így ezen indítványi elem nem felel meg az Abtv. 27. §-ában foglalt feltételnek. Az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdése a kisajátítás feltételeiről szól, így az nem hozható érdemi összefüggésbe az indítvány által állított sérelmekkel. Jelen ügyben nincs szó kisajátításról, így a tulajdon kivételesen, közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett történő kisajátítási lehetőségének a sérelme sem valósulhatott meg, e jogot a támadott bírósági ítéletek fogalmilag nem sérthették. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében biztosított diszkriminációtilalom és az állított jogsérelmek között nincs releváns, alkotmányjogilag értékelhető összefüggés; az indítvány sem e jog, sem a XIII. cikk (2) bekezdése, sem pedig a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései vonatko-

zásában nem tartalmaz érdemi indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, vagyis a panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt feltételnek. Végül az észszerű határidőn belüli elbírálás követelményének megsértését állító indítványi elemmel összefüggésben az Alkotmánybíróság utal korábbi gyakorlatára, mely szerint az egyes ügyek befejezéséhez szükséges időtartam megállapítása alapvetően a bíróságok kompetenciájába tartozó törvényességi szakkérdés, melynek felülbírálatára fő szabály szerint az Alkotmánybíróság nem jogosult. Ahogyan azt az Alkotmánybíróság már a 3174/2013. (IX. 17.) AB végzésben is megállapította, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is {lásd pl.: 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [63]} töretlen: „az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódsából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet (amennyiben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben támadott ítéleteket megsemmisítené, a bírósági eljárás újra kezdetét venné, tehát a per csak tovább húzódná). A panaszos által sérelmezett pertartam, mint az adott pert jellemző körülmény olyan törvényességi szakkérdés, amelynek megítélése nyilvánvalóan nem tartozik az Alkotmánybíróság vizsgálódási körébe” {3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [20]}.

- [13] Összességében az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírói döntések alapjául szolgáló jogértelmezést, valamint a bíróságok által megállapított tényállást támadja. A panasz érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz; az indítvány az ítéletek tartalmi kritikáját foglalja magában, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, illetve hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéstről volna szó, így a panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek sem. A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.

- [14] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.P.II.21276/2011/12. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.345/2012/8. számú részítélete, a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.G.II.24.668/2014/44. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.306/2016/5. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.104/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította. Az alkotmányjogi panasz befogadásának visszautasítása okán a támadott ítéletek végrehajtásának felfüggesztéséről az Alkotmánybíróságnak nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2019. január 15.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/984/2018.

